

HƏMİD HERİSÇİ

ŞEİR

ŞƏMS TƏRİZİNİN ŞEİRİ

Ağlamağa gəlincə...

Ağlamağa gəlincə...
birinci həmişə insan ağlayır,

sonra yağışlar, bulaqlar....

ağlamağa gəlincə,
birinci həmişə insan ağlayır,

sonra bütün yerdə qalanlar.....

Sonra, ancaq sonra
bütün yağışlar
İldırım xətkəsiylə
göylərin ölçüsünü hesablayar...

yediyimiz çörəklər necə də dadsızdı...
onların dadını ancaq
zindana göndərilən çörəklərin içindəki
gizli məktublar artırır....

orda şikəstə xəttiylə
mənim hikmətlərim yazılar...

göy üzü də yer üzüdü,
ancaq orda torpaq yoxdu,
bu cahanda nə varsa
o həm var, həm də yoxdu...
bütün sevgilər bitir,
ancaq sevgilərin sonunda
nöqtə yoxdu,

uşaqlar ağlarsa, ağlasın
onların gözündə su var,
göz yaşı hələ ki yoxdu....

Ölüm, bizim sözləri tələffüz etsə,
onların tərkibindən
bir sait, samit səs düşəcək,

İnsan da bax belə öləcək,
fəqət, uşaqların göyə buraxdığı çərpələng
öz ipini qırmasa,
gerçək çərpələng ola bilməyəcək...

Cəlaləddin, bu işi görən külək
qəm tərəzisinin çəki daşlarını da
yerindən tərpədəcək.

Hər nə var idi,
o sənə yar idi,

qapı da divar idi,
Xaneyi – hikmətə
Şəmsin nuru gəlməyincə....
Cəlaləddin, mən sevgilimi yox,
sevgini sevirəm,

siz gedirsiniz, mən yol gedirəm,
Pəncərələri eynək tək taxmış evlərdə
cahanın kor olduğunu sezirəm....

Mən,
Mən,
Mən....

EY MƏNƏ BƏNZƏR İNSAN

Bu aləm ağı qaranı özündə birləşdirən
qorxunc ağcaqayın idi,
bu çoxdan aydın idi,

göydəki ulduzları quru meyvə kimi
suya salmaq lazım idi,
bu çoxdan aydın idi...

Ey, mənə bənzər insan, sən hardasan?
hardasa yaxındasan
pərdənin arxasındasan,
ürəyin darıxır,
əlində kibrit qutusunu
oynatmaqdasan...

bu ucuz şorbaların buğundan tərləmiş
güzgülərin üstündə
mən barmağımla hansı sevgimin adını yazım?
bilmirəm ölüm,
yoxsa qalım.

bəlkə gedim, o mənə bənzər insanı

axtarım tapım,

bir əsgər kimi bel kəmərinin toqqasını

silib parıldadım,

onun qabağına çıxım?

Ağ ev, Qızıl meydan sözlərindəki
rənglərə olan qədim inamlara,

bəlkə də yalanlara,

məndə bir inam

qalmayıb,

zaman bizə verdiyi

maaşları azaldıb,

bilirəm, mənə bənzər o insan
gəlib buralarda məni

axtarıb...

ancaq tapmayıb...

burdakı yazı mizlərinin üstünə

fahişələrin telefon nömrələri yazılıb,

kim gəlib, bildiyi başqa nömrələri də

ora artırıb,

mizlərin üstündə boş yer qalmayıb!

bütün bunlar

mənim varlığımı sarsıdır,

ey, mənə bənzər insan, indi, bu gün

bizim görüşümüzün vaxtıdır!!!

BU ŞEİR BAYIL ZİNDANINDA ÖLÜMƏ MƏHKUM OLUNMIŞ ƏHƏDLƏ VİDALAŞMAĞIMDI...

Qalın müqəddəs kitabları açsaq

onlar düz ortasından açılacaq,

onların ilahi düzgünlüyü ilk dəfə

bax burda üzə çıxacaq,

şairin yediyi dilotunun

hansı çöllərdə bitdiyi də

bu kitablardan anlaşılacaq,

tabut adlanan dördbucaq

bu kitabların hikmətiylə yox olacaq...

biz işdən maaş da almasaq

bizi elə o hikmətlər dolandıracaq...

Əhəd, özün bilirsən,

səni güllələyəcəklər,

hələ meyidinin şəklini çəkib

onu cinayət işinə tikəcəklər,

səni bəlkə şimalın zəhərli mədənlərində

İşlədəcəklər....

ancaq, insan gerçək mənada diri olsaydı

o heç vaxt ölməzdi,

bu mənasız aləmin tarlalarında bitən

faniliyin tərəvəzi

ona güc gələ bilməzdi....

Papaqlar bizi göy üzündən,

çəkmələr bizi yer üzündən qorumalıydı,

güllələr səni də, məni də

yerə yıxmamalıydı,

bizim könül dükanlarımızdan

sevgilərin cehizi alınmalıydı,

Əhəd, mən anlayıram, bəlkə ölüm də

bir az həyata oxşamalıydı...

Əhəd, bu şəhərin içində bir- iki ölü şəhər var...

biri Qobustandı, ən qədimi,

o qum altında qaldı,

Səbayıl su altında....

Bayır şəhər, İçəri şəhər, Günəşli....

.... Onlar da göy altında basdırılıb...

Əhəd, Əhəd,

səninlə günəş də vidalaşıb...

CƏLLADLA ÜZ-ÜZƏ

Siqaret kötüklərinin
bol olduğu,
bircə külək həmləsiylə
yox olduğu,
qəbirstanlıq mollasının yorulduğu,
ən tənha məzarı seçib,
üzərində oturduğu,
uzaq sarı işıqların ac,
zülmətin tox olduğu,
lüm-lüt qış ağaclarının mənə
bahar fəslə
boyun olduğu,
insanların öz kölgəsini
fahişə kimi soyunduğu,
divarlara
yad kölgələrin qonduğu,
küləyin sait, ağacların samit
səs olduğu,
səfehliyin mənə aid olduğu,

it-bat bir yerdə,
harda, “Makdonalds” dükanı hələ açılmayıb,
hələ təmirdədi,
təmirdə...
Harda, bütün millət qeybə çəkilib,
soruşsan “hardadılar?”
deyərlər əsnəyə-əsnəyə-“Dövlət tədbirinə gediblər,
dövlət tədbirinə” ...

yerdə oturmuş tumsatan bir qarı gördüm...
siqaretimi söndürdüm...

Gözlərində meyd vardı bu qarının
kirli dırnaqlarında
ölüm,
Aygün Kazımovanın mahnısını oxuyurdu
vücudundakı zülmət – “Qoy işıqları söndürüm!”
Arxasında isə yetim kitab dükanı...
əli altında-
-fizika-riyaziyyat dərsləkləri,
Kafkanın gündəlikləri,
Quran təfsirləri,
Ümmülbanunun “Paris günləri”...

Müştəri gəldimi,
cibini eşələdimi,
ağzına gələnə çərənledimi,
beşcə qəpik ələ dəydimi,
o qarı, bir səhifə qoparır
həmin bəxtsiz kitablardan,
Vaxsey, Marks “Kapital”ının
düz ortasından!

dürmələyib, içinə qara tum tökür...
dildə, hökuməti söyür,
müştərinin dərđini alır,
başına dönür,
İşdə, hikmət dünyasını sökür,
Çökür, Nizaminin “Sirlər xəzinəsi”...
Ütülür, “Kapitan Nemo”nun
bütün fəlsəfəsi.

Allah, nə qədər ümüdsüzdür
önümdəki kitab dükanı...
Hə, burda yeyib doyar,
hıçqırar
Rəssam Rembrantın
tünd boyları...
Allah, bu qarıdan it kimi qorxar
Paris milli kitabxanası!

Satdığı Şəki halvasını,
o, gör necə bükür
Bulqakovun Masterinə, Marqaritasına...
Hə, burda mən uduzdu, mən
udqundum...
Oturdu, mən
yer üstə deyil, daş üstə deyil,
elə öz üzərimdə...
Bütün tunc heykəllərin
ağır əlini hiss etdim
öz zəif çiyinlərimdə...

belə hallara düşən vaxt
şairlər şer yazar,
nənələr corab toxuyarmış,
mərsiyələrin sait səsləri uzanarmış
uzaq Kərbalaya qədər...

indikilər isə bu halında ancaq
ucuz dezedorant fışqırdarmış
öz dərin qoltuqlarına...

De, axı kim?
hansı münəccim,
sifətlərdəki hansı zəhm,
oturtdu bu tumsatan qarıları
kitab dükənlərinin
qarşısında?

Eh, süfrədəki duzumuz çoxdan bərkiyib,
ona yüz il kimsə əl dəyməyib...
əyri sifətin güc gəlib
eynəyini də əyib...

Eh, göndər bu qarını
Hind, Misir məbədləri önünə...
Vaxtı gəlib bunun,
vaxtı gəlib...

İsveçrə saatlazları əqrəbi xeyli geriyə çəkib,
zamanı,
yaxşı tənzimləyib...

MÜRDƏŞİR

Allah bizi sönmüş ulduzların,
dul baldızların
şərindən qorusun,
Qoy bir gün kal Səbirabad qarpızlarına da
Quran oxunsun...

həm övladını, həm qılıncını sünnət etmiş,
onu ucu kəsik dönər bıçağına çevirmiş,
Avropaya dənərçiliyə getmiş
türkləri gərək Meksikaya qovsun

əvvəl almanlar,
sonra italyanlar...
“Anadolu” lokantasında bir gün eşitdim-
-“Bütün dönərçilər cəsusdurlar!
kommunistləri həmişə güdüb, pusub,
satıblar!”
Türk “MİT”-inin
ancaq bu təcrübəsini götürdü,
Berlinə, Münhenə köçürdü,
dönər bıçağının uzunluğunu daim ölçdü
mədəni avropalılar...
Bakıda isə bütün bunlara tüpürürdü
Məhəmməd Biryə kimi qəhrəmanlar...

Mürdəşir işləyirdi Bakıda
Məhəmməd Biryə-
-Pişəvərinin şairi,
naziri...
Hə, Təzə Pirdə lap axırda
onun qəbuluna gəlirdi-
-Əli, Vəli, Pirvəli...
Hətta yaxası qızıl düyməli
nazir, dramaturq Şıxəli
Qurbanov...
Hə...orda Biryə
yenə də nazirdi,
yenə nazirdi...

özü də, lüm-lüt qəbul edirdi o,
şikayətçiləri...
alırdı əlinə taxma çənələri,
deyirdi-“Bəli...”
deyirdi-“İnsan lütdü...
xəyanət labütdü,
o “zapı”lardan, “moskviç”lərdən daim sızan
rəngsiz nöyütdü”...
Birdə gördün, son baxışını, hə,
siqaret kötüyü kimi sümürdü,
Dedi-“baxın, ölübdü
bədəniniz, təniniz...
Hanı Moskva malı tuman-köynəyiniz?
axırıncı dəfə geyinməyiniz,
kəfənləməyiniz, bəzənib-düzənməyiniz
erməni dəlləklərin yox, mənim boynuma...
Deyirdi-“qəddini əymə, düz uzan, sus,
day danışma,
sözü bir dəfə deyərlər axı adama!

Döyürdü də hərdən
o, bu meyitləri!
çıxarırdı çürük dişlərin dibindən
çürük saitləri, iyli samitləri,
mədənin həzm etmədiyi biskvitləri...
xüsusən, birinci katibləri
qəfil otuzdurardı masa arxasına,
qələm qoyardı barmaqları arasına,
day bilmirəm harasına...
Deyərdi: “Pişəvərinin ölüm hökmünü yaz
bu kağıza!
Güc verin dəə barmaqlarınıza!
Yazdız? Şükür Allah rzasına!

ƏDƏBİYYATIN TOPDAN RZASINA

rastlanıb, azca həyəcanlanıb,
əlini uzadıb
demişdi :Məndə yox yalan, rüya,
Nə Stalinəm, nə də Beriya...
Bax, tanı məni, Biryayam da mən,
Biryay!!!
bu dünya
dediyimdə, beynindən silinsin birdəfəlik
Sonya, Gulya
kimi katibən.

Bəsdi mənə
qəbir üstəki daş kitabəm...

Kağızdan isə olmur qədim kitabələr...
Olur katiblər,
katibələr...
Səni görüm “bron”la cəhənməmə

göndərsinlər bircə...

Zənnimcə,
bax bu gecə,
həm mən-Məhəmməd Biryay,
həm,cəhənməmə ezamiyyət pulu verən buxalteriya
hələ də işlər,
maaş almağa gələr ora qara kölgələr,
sən kimilər...

Qanundu bu-daim həm zaman dəyişir,
həm də Təzə Pirdəki mürdəşir...
Mürdəşir dəyişəndə,
zaman da dəqiqləşir...

növbə indi mənə gəlir...
Biryanın son məsləhəti
beyninimdə hey səslənir-
-“bax haa, ölümlər hərdən
mürdəşirin barmağını dişləyir!”

Həə, özünüzü yığışdırın
Bakıya təzə
təbrizli mürdəşir gəlir!!!

MEHDİ HÜSEYNZADƏNİN SONU

Bu yaz...
bu yaz mən heç kimi
sevmədim...
heç kimi...
hətta 1 milyon reyxsmarkalıq
öz kəlləmi,
mənə qəhbə gətirmiş bu xoş gecəmi,
“mersedes”imin yan güzgüsündən gördüklərimi,
neyim, daha sevmədim,
Anjelikamı da Triyestin çirkab sularına
itələdim...

Müxalifət qəzetlərinin
manqal yelpiyinə çevrildiyini,
silahdaşlarımla xəyanətə meyilləndiyini,
Mazellinin əsayla öz şlyapasını düzəltdiyi an
güllələndiyini
görüb
azcana gülümsədim...

bu yaz mən heç kimi,
hətta yaralarımı sarmış qoca həkimi,
Anjelicaya soxuşdurduğum yalançı
həyat hekayətimi
sevmədim...
Üzərində “Axtarışdadır!” yazılmış
öz şəkillərimə bütün öz qara kölgələrimlə birgə
axır ki tam bənzədim...
Kimsəni day sevmədim...

Cəhənnəmə aid
qanlı meyid-canlı meyid,
dilhələrin aşkarlamadığı
qalın samit,
incə sait
səslər,
yad nəfəslər,
işkəncə otağına gedən
uzun dəhlizlər,
yordu məni...
100 minlik ordu məni
axtarır, tapa bilmir....
Dünyanı partladırım,
restoranlar, kinotetrlər siləkələnir...
Ancaq axırda gəlib dirənir,
bu işlər bircə cümləyə-
-bu yaz mən heç kimi sevmədim...

Həəə...demək, indi mən gərək
lap dərindən fikirləşim,
Vasilislə, Anjelicayla çopur qayalara
söykənim...
ləpələrin tərcüməsində,
kölgələrin cütləşməsində,
qara çəkmələrimin şər sifətində
indi hekayətimi eşidin...

Hə, məndə birləşmişdi
həm İmam Mehdi, həm də İmam Hüseyin...
demişdi bunu mənə, hə, bir madumazel qadın-fröylen,
ancaq mən kimsəni sevməmişdim bu yaz...
demək, nə qədər hoqqabaz, kəndirbaz
olsam da, öz qara əlcəyini atmışdı mənə
həyatın özü...
Triyest küçələrindəki pişiklərin şeytan gözü...

Triyest qazanxanalarının boz tüstüsü,
göyə qalmağı bacarmır...
SS-çilərin mersedesi yolunu azır,
bir an
şəhərin ən oğraş mənzərələrini işıqlandırır...
Axırda mənə tapır...
gözlərim bir cümlə yazır-
-“bu yaz mən heç kimi sevmədim, inan!”...
Gülləbaran başlayır bundan sonra, Ajelika,
gülləbaran...

Kor ərəbin son nəğməsi

Ciblərimiz pul üçün deyil,
əllərimiz üçündü...

Gör bir nəyi unutmuşuq...

Nişan üzüklərinin təkərləri üstə
insan sevgiləri hara gedir, hara?
Ümid qalıb Allaha,
“baş” adlandırdığımız
bədən çardağında
aləm bir-birinə dəyib...

Uşaqlar da dünya təmizliyinə inanmayaraq,
öz dərsliklərinə iki qat üz çəkib...

Bütün bu eyni söhbətlər,
gözlərimizdə eynəklərin yaratdığı
yalançı şüşəbəndlər,
necə də mənasızdı,
atasızdı, anasızdı...
öz aramızdı
hansı vətənə, hansı iyidliyə inanaq?
“FM” dalğalarını nə qədər qurdalasaq,
hər yerdə eyni eybəcər səslər...
Gecədən səhərə qədər...

Mən burda özümə
iynəylə də gor qazardım...
Uzanıb
rahatlanardım...

Kiçiklik

İnsan dünyanı
yalnız kiçildir,
Məhəmməd adını Məmməd edir...

Yel əsir, sanki dünyanı
əruz vəzninə
salmaq istəyir...

Payızın axırındı...

Ağaclar da qalmış quru narlar
bir daha da çartladı,
qışın nağılı başladı,
fəqət, bu qış da sanki,
dünyanı kiçiltmək arzusundadı,

elektrik çaydanımın uzun məftili
kasıblıq ilanını kimi
ayaqlarımın altındadı...

Yadıncadı:
Mənə İstanbulda Quran,
Lvovda İncil bağışladılar;
Bəli, mənə bir oyun başladılar,
sonra məni axtarmadılar...

Yadıncadı:
Biz qumar oyunlarını
uşaq oyunlarının
faciəli sonluğu saydıq,
ümid küçələrimizi təmizləyəcək
arzu süpürgələrimizi
suda islatdıq,
fəqət, dünyadakı mənasızlıq
bütün arzularımızı öldürdü...

Kiçiklik
kainatın özüdü...

Sevgi şamlarının tez əriyən mumu,
bütün masalarımızın üzərində
öz izlərini miras qoyub...

İnsanın arzusu
böyüklük istəyi olub.

...aldığım bütün paltarlar
həmişə əynimə
kiçik olub...

1995-Cİ İL. ZİNDAN. GECƏLƏR. MÜSTƏNTİQ MƏNİ DİNDİRİR. ƏLİMİ ÜMİDDƏN ÜZMÜŞƏM.

Hərflərdə gözəllik var...
bəlkə onlarla ancaq
şer yazmaq olar,
bəlkə hərflərlə yazılmış
bütün başqa yazılar
əlifbaların təhqiridi,
cır- cındır çəkmənin
gərəksiz təmiridi,
bizim bu fani dünya
cinayət qohum – əqrəbasının oğlan
tərəfidi...

Yoldaş müstəntiq,
sizə verdiyim ifadələri
dəftərinizə hərflərlə
yazmayın,
həyat qazanındakı mənim payımı
götürüb ona – buna paylayın,
ömür evimə giribsinizsə,
orda çəkmələrinizi çıxarın....
Qışqırmayın!
qışqırmayın...
Bütün ağacların
qocalmış gül – çiçək olduğunu anlayın,
əl saxlayın....

İndi dünyada yollar yox,
ancaq küçələr var...
sizin mənə verdiyiniz bütün ittihamlar,
sözlərinizdəki bu uzun hecalar,
nəyə gətirib çıxaracaq?
paltar geyməyi kəfən geyməyin
hazırlığına oxşatsaq,
insan onsuz da cəza çəkir,
söz bircə məndən getmir...

Hər bir adam,
hər bir müsyö, hər bir madam
qocala bilməyəndə ölür,
bəlkə, yalnız qocalmaq ölümü öldürür,
bəlkə heç kim ölmür,
hamı ancaq öldürülür...

Deyirlər sizin rəis
rüşvət götürmür...
bu şəhərə
söz şəkilçisi kimi qoşulan kəndlərdə
dünyanın keyfini görür...

Mənə səkkiz il düşür.